

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально–науковий гуманітарний інститут
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук**

**РОБОЧИЙ ПЛАН НАУКОВОГО ГУРТКА «ПРАВА ЛЮДИНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»
на 2024–2025 навчальний рік**

Керівник гуртка: старший викладач кафедри, доктор філософії в галузі права Тетяна Макарова.

СЕМЕСТР 1

Тема 1. Вступне заняття. Концептуальні засади європейської інтеграції України

- Представлення учасників гуртка, обговорення напрямків досліджень (поєднання правозахисного та господарсько-правового аспектів).
- Загальне поняття, етапи та сутність європейської інтеграції у XXI столітті.
- Ціннісний вимір євроінтеграції: верховенство права та захист основоположних свобод як передумова економічного розвитку.

Тема 2. Інституційна система та правовий порядок Європейського Союзу

- Організаційна структура та органи ЄС (Європейський Парламент, Рада ЄС, Європейська Комісія, Суд ЄС).
- Поняття, сутність та джерела права Європейського Союзу.
- Принцип верховенства та прямої дії права ЄС у національних правових системах.

Тема 3. Економічні свободи в ЄС та права людини

- Концепція чотирьох свобод внутрішнього ринку ЄС (вільний рух товарів, осіб, послуг та капіталу) та їх правова природа.
- Свобода заснування бізнесу та право на підприємницьку діяльність за законодавством ЄС.
- Правовий статус фізичних та юридичних осіб у господарській системі Євросоюзу.

Тема 4. Соціально-економічна та екологічна політика ЄС у правовому вимірі

- Соціальна політика ЄС та захист прав працівників (соціальний діалог, безпека праці, боротьба з дискримінацією на робочому місці).
- Екологічна політика ЄС (*European Green Deal*) та право людини на безпечне для життя і здоров'я довкілля.
- Правове регулювання корпоративної соціальної відповідальності суб'єктів господарювання.

Тема 5. Договірні-правові засади відносин України та ЄС в умовах офіційних переговорів про членство

- Еволюція правових відносин: від Угоди про асоціацію до статусу кандидата та переговорного процесу.
- Копенгагенські та Маастрихтські критерії членства: стан виконання Україною вимог щодо стабільності інститутів, які гарантують демократію та верховенство права.
- Адаптація цивільного та господарського законодавства України до стандартів ЄС (*acquis communautaire*).

Тема 6. Проєктна робота учасників гуртка (Семестр 1)

- Підготовка, рецензування та публічний захист наукових проєктів.

Перелік тем для проєктів (1 семестр):

1. Свобода підприємницької діяльності відповідно до Хартії основних прав ЄС та її реалізація в Україні.
2. Вплив європейських екологічних стандартів (*Green Deal*) на правове регулювання українського бізнесу.

3. Захист трудових прав в умовах гармонізації законодавства України із соціальним правом ЄС.
4. Процедура скринінгу українського законодавства на відповідність праву ЄС: виклики для цивілістичної науки.
5. Правові аспекти реформування державного сектору економіки України відповідно до вимог Європейської Комісії.
6. Гендерна рівність у сфері праці та зайнятості: європейські директиви та українські реалії.

СЕМЕСТР 2

Тема 7. Хартія основних прав ЄС та інститут громадянства

- Історія створення, структура та юридична сила Хартії основних прав Європейського Союзу.
- Інститут громадянства ЄС: зміст, особливості та додаткові права (електоральні, право на захист, право на звернення).
- Шенгенське право та свобода пересування осіб.

Тема 8. Європейська система захисту прав людини та національне правосуддя

- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та її інтеграція в право ЄС.
- Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ): структура, юрисдикція та порядок звернення.
- Співвідношення юрисдикцій Суду справедливості ЄС та ЄСПЛ у сфері захисту прав людини.
- Право на справедливий судовий розгляд у господарських та цивільних спорах: практика ЄСПЛ щодо України.

Тема 9. Захист прав споживачів в ЄС як елемент системи прав людини

- Європейські стандарти безпеки та якості продукції та послуг.

- Правовий захист споживачів у сфері електронної комерції та контрактних зобов'язань.
- Протидія нечесній комерційній практиці та недобросовісній рекламі: європейські підходи.
- Альтернативні способи розв'язання споживчих спорів (ADR/ODR) в ЄС.

Тема 10. Право інтелектуальної власності та конкурентне право ЄС

- Гармонізація законодавства про інтелектуальну власність в умовах цифрового єдиного ринку ЄС.
- Захист прав інтелектуальної власності суб'єктів господарювання та принцип вільного руху товарів.
- Антимонопольне (конкурентне) право ЄС: захист економічних прав від недобросовісної конкуренції.

Тема 11. Забезпечення прав людини у кризових умовах та перехідний період

- Захист прав власності та інвестицій в умовах реформування цивільного і господарського законодавства України.
- Європейський досвід функціонування спеціальних економічних зон та індустріальних парків із дотриманням правових стандартів.
- Міжнародні та європейські механізми захисту прав людини в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення економіки.

Тема 12. Проєктна робота учасників гуртка (Семестр 2)

- Презентація наукових досліджень, підготовка тез доповідей до конференцій кафедри.

Перелік тем для проєктів (2 семестр):

1. Захист права власності у практиці ЄСПЛ: уроки для реформування господарського законодавства України.
2. Правове регулювання якості та безпеки продукції в ЄС: виклики для українських виробників.
3. Захист прав споживачів фінансових послуг: імплементація європейського досвіду в Україні.

4. Охорона прав інтелектуальної власності в епоху Штучного Інтелекту (AI): підходи Європейського Союзу.
 5. Європейські стандарти захисту від недобросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності.
 6. Право на судовий захист суб'єктів господарювання: баланс національного права та європейських стандартів.
-

Очікувані результати діяльності гуртка у 2024–2025 н.р.:

- Підготовка та подання наукових робіт студентів на всеукраїнські конкурси.
- Публікація тез доповідей за результатами роботи круглих столів, конференцій кафедри.
- Розвиток навичок критичного юридичного мислення (Legal Thinking) на стику публічного, приватного права та європейської інтеграції.